Ala työllistää välillisesti yli 200 000 henkilöä

Uusi kaivoslaki huolestuttaa kaivannaisteollisuutta

Vuodelta 1965 peräisin olevaa kaivoslakia odotetaan syksyllä eduskunnan käsittelyyn. Vaikka lakia on vuosien mittaan uudistettu, niin kokonaisuudistuksella on jo iso tarve, koska kaivosala on voimakkaassa kasvussa. Louhinnan arvioidaan jopa 3-5 kertaistuvan lähivuosina.

Pyhäsalmen kaivoksen Toro 0011-lastauskone

- Olisi erittäin tärkeä saada aikaan sellainen laki, joka mahdollistaisi malminetsinnän ja kaivannaisteollisuuden elinvoimaisuuden Suomessa myös tulevaisuudessa, sanoo kaivosyhtiön Agnico-Eaglen Euroopan toimintojen johtaja ja Kaivannaisteollisuus ry:n hallituksen puheenjohtaja **Ingmar Haga.**

Haga ei usko, että ihmiset tietävät kuinka laajasta ja tärkeästä toimialasta on kyse. Ala työllistää suoraan yli 14 000 ja 200 000 ihmistä välillisesti, koska ala käyttää paljon logistiikka- ja alihankintapalveluja.

- Ilman kaivosteollisuutta nykyyhteiskunta ei toimisi. Esimerkiksi kehittyneissä maissa jokainen ihminen tarvitsee elämänsä aikana noin 10 000 kiloa rautaa rakennuksissa, kulkuvälineissä, kojeissa ja laitteissa, astioissa ja monissa muissa käyttökohteissa..

Kaivannaisala on aina myös luonut paljon teollista jatkojalostusta ja palvelutyöpaikkoja ympärilleen. Metalliteollisuuden jalostuslaitokset Porissa, Harjavallassa, Torniossa, Kemissä, tai Kokkolassa ovat hyviä esimerkkejä heijastusvaikutuksista.

- Viime vuonna avattiin kaksi uutta kaivosta: Talvivaaran nikkelikaivos ja Kittilän kultakaivos. Lisäksi 5–6 kaivoshanketta on tiiviin tutkimuksen kohteena. Kaivoksilla on ollut aina paljon laajaa alueellista merkitystä. Erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa ne ovat olleet edistämässä työllisyyttä. Kaivoksia ei myöskään voi siirtää Kiinaan.

Innovatiivisuus on ollut alalle aina tyypillistä. Suomalainen kaivosteknologia ja -osaaminen onkin hyvin tunnettua maailmalla. Moni yhtiö on ollut automaatiossa ja uuden teknologian hyödyntämisessä edelläkävijä ja kaivoslaitteita ja prosessilaitteita valmistava teollisuus on Suomessa maailman huippua. Suomessa on perinteisesti louhittu matalapitoisia, köyhiä vähän malmeja, joten rikastamistekniikat on pitänyt kehittää tehokkaiksi.

Malminetsintään selvät säännöt

Malminetsintäoikeus ja malmin hyödyntämisoikeus ovat kaivoslain tärkeimpiä säädöksiä, joista ei muualla säädetä. Kaivoslaki onkin ensisijaisesti yritystoimintaa säätelevä laki, jonka on turvattava malminetsintä- ja tutkimusoikeus. Kaivostoiminta toimii juuri uusitun ympäristölainsäädäntö ympäristövaatimusten mukaisesti.

- Päällekkäistä tai ristiriitaista sääntelyä ei kuitenkaan tarvita. Lupakäsittelyn vaatima aika on pidettävä kohtuudessa ja lupien myöntämisperusteiden tulee olla valtakunnallisesti yhtenevät.

Malminetsintä on kaivosteollisuudelle aivan perusedellytys. Etsintää on tehtävä koko ajan. Koeporaukset ovat kaivosyrityksille tutkimustoimintaa siinä missä perinteinen T&K-toiminta jollekin toiselle teollisuuden alalle.

- Malminetsintä on luonteeltaan hyvin riskialtista ja myös kallista toimintaa. Työtä on tehtävä paljon ennen kuin mitään löytyy. Ja vain prosenttia valtauksista johtaa jatkotoimenpiteisiin. Kaivoksia syntyy vain noin promillesta tutkimuskohteista.

- Tutkimustyöhön tarvittavat pääomat tulevat tällä hetkellä suurimmaksi osaksi ulkomaalaisilta yrityksiltä. Olemme olleet onnekkaita, että Suomi on aika hyvin pärjännyt maiden välisessä kilpaillussa.

Luottamus Riskisijoitukselle

Toiminnanharjoittajalla on oltava luottamus siirtyä tutkimusvaiheen jälkeen kaivostoimintaan. Eli esiintymille on turvattava tarvittavat käyttöoikeudet kaivoslaissa, koska malmivarojen hyödyntäminen on myös kansallinen intressi.

Haga on huolissaan, koska kaivoslain luonnokseen on kaavailtu ns. viranomaisen intressipunnintaa, joka voi aiheuttaa suurta epävarmuutta ja lisätä riskiä, että saadaanko valtaukselle malminetsintävaiheen investointien jälkeen ollenkaan kaivoslupaa. Tämä voi pahimmillaan ajaa ulkomaalaista rahaa pois Suomesta.

- Investointivarmuus on taattava, koska investoinnin riski jää aina toimijalle. Koska kuitenkin niin pieni osa valtauksista etenee seuraaville asteille, niin meidän mielestä tässä alkuvaiheessa ei tarvittaisiin niin paljon byrokratiaa. Aikaisen vaiheet poraustöiden vaikutukset luonnolle ovat hyvin minimaalisia, Haga sanoo.

Uusi laki on tuomassa myös muutoksia maaomistajille vuosittain maksettaviin valtauskorvauksiin. Luonnos ajaa Suomeen kymmenen kertaa Ruotsia suurempia korvauksia.

Omavaraisuutta tarvitaan

EU:sta on kuulunut huolestuneita äänenpainoja raaka-ainehuollosta ja omavaraisuuden parantamisesta. Tästä pitäisi olla huolissaan Suomessakin.

- Ensinnäkin varmaa on, että tarvitsemme jatkossakin mineraaleja. Ja toiseksi on hyvä tietää, että kaivostoimintaa harjoitetaan ja mineraaleja tuotetaan turvallisesti ja ympäristöystävällisesti, esimerkiksi kehitysmaiden osalta voi tähän liittyä tiettyjä riskejä.

Suomen on ihan itsekkäistä syistäkin varauduttava kriisitilanteisiin nostamalla omavaraisuutta. Teollisuutemme on raaka-aineiden tuonnista erittäin riippuvainen ja oman tuotannon ja tuotantotaidon ylläpito on siksi tärkeää.

- Toisaalta Suomessa ja Pohjoismaissa on potentiaalia malminkaivuuseen enemmän kuin muualla Euroopassa. Tämä potentiaali kannattaa hyödyntää kilpailuetuna, Haga korostaa.

- Suomen malmit ovat varsin matalapitoisia. En usko, että meillä on varaa rajoittaa ja asettaa paljon säädöksi, kun vanhaa vuoden 1965 lakia nyt viimein uusitaan.

Joni Rannanpää

Rikastamon ohjaamo, jossa prosessia valvotaan monitorien kautta.

Destia kasvaa kaivannaisteollisuuden imussa

-Destia tähtää infrarakentamisessa kokonaisvaltaiseen palveluun kaivosyritykselle. Tämä tarkoittaa, että yhtiö voi tarjota kaikkea sitä osaamista mitä kaivosteollisuudessa tarvitaan, sanoo Destian kaivos- ja kansainvälisen yksikön johtaja Pekka Veisto, jolloin kaivosyritys voi keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa eli malmin jalostukseen.

Yhtiöllä on vuosikymmenien kokemus geofysikaalista - ja laboratoriotutkimuksista, maa- ja kalliokairauksista, kunnallistekniikasta, sähkö- ja televerkon, teiden, rautateiden ja allasrakenteiden sekä kaivosalueen rakennusten rakentamisesta suunnitteluineen. Yhtiö pystyy hoitamaan myös ympäristövaikutusten selvitykset, erilaiset lupa-asiat ja kaivosalueen loppuvaiheen maisemointisuunnitelmineen.

Käytännössä Destia tarjoaa palveluita kaivannaisteollisuudelle lähes kaikkeen paitsi itse rikastusprosessiin.

- Toimimme kaivoshankkeissa erilaisilla toimintamalleilla, kuten projektinjohtourakoitsijana tai -konsulttina suunnittelijana tai urakoitsijana. Olemme sijoittaneet huomattavia summia tarvittavaan raskaaseen kalustoon, muun muassa malmin irrotukseen, louhintaan ja murskaukseen sekä siirtoihin.

Destian erottaa monista kilpailijoistaan sen kyky malminjalostuksessa syntyvän sivukiven jalostamisessa. Tavoitteena on, että mahdollisimman pieni osa sivukivestä päätyisi jätteeksi. Pyrimme kaikissa uusissa ja myöskin vanhoissa hankkeissa yhdessä kaivosyrityksen kanssa kehittämään sivukiven jatkokäyttömahdollisuuksia.

Mikäli uusi kaivoslaki vaikeuttaisi merkittävästi kaivosten etsintää ja kaivospiirien perustamista, niin vaarana on, että sijoituspääoma saattaa ohjautua Ruotsin kohteisiin. Destialle tosin on potentiaalia lahden takanakin. Pelkästään Kiirunan alueelle on suunnitteilla investointeja parin miljardin euron edestä seuraavan 20 vuoden aikana.